

**ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

**Гуманітарний факультет
Кафедра германської філології та перекладу**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор – проректор
з науково-педагогічної роботи

_____ Б.О. Коробко
« ____ » _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО»
(назва навчальної дисципліни)

підготовки **бакалавра**
(назва ступеня вищої освіти)
спеціальності **014 Середня освіта**
(шифр і назва спеціальності)

Робоча програма «Перекладознавство» для студентів спеціальності 014 Середня освіта спеціалізації 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська)).

Складена відповідно до освітньої програми «Середня освіта (англійська мова і друга іноземна мова)».

Розробник: кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри германської філології та перекладу Воробйова О.С.

Погоджено

Керівник групи забезпечення спеціальності: к. філол. н., доцент, доцент кафедри загального мовознавства та іноземних мов _____ О.Л. Балацька

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри германської філології та перекладу
Протокол від « » вересня 2019 року № 2

Завідувач кафедри германської філології та перекладу _____ (О.С. Воробйова)

« » вересня 2019 року

Схвалено навчально-методичною радою факультету

Протокол від « _____ » вересня 2019 року № 2

Голова навчально-методичної ради факультету _____ (В.В. Чернишов)

« _____ » _____ 20 _____ року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		форма навчання денна
Кількість кредитів – 6	Галузь знань <u>01 Освіта</u>	вибіркова
Загальна кількість годин – 180		
Модулів – 1	Спеціальність <u>014 Середня освіта спеціалізації 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		3-й
		Семестр
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>бакалавр</u>	5-й, 6-й
		Лекції
		16 год.
		Практичні, семінарські
		44 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
120 год.		
Індивідуальна робота:		
0 год.		
Вид контролю: залік, екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 60/120.

2. Мета навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Перекладознавство» є вибірковою дисципліною циклу професійної підготовки, що має на меті ознайомлення студентів із системою термінів і понять, що використовуються в усіх перекладознавчих курсах і безпосередньо в перекладацькій практиці; формування у майбутніх фахівців знань з теорії перекладу та основ практичної перекладацької діяльності.

Серед програмних компетентностей, для формування яких використовується навчальна дисципліна – *інтегральні* (здатність розв'язувати складні задачі та комплексні проблеми в галузі освіти, філології та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики); *загальні* (здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел, самостійного навчання; здатність працювати в команді та самостійно, генерувати ідеї; здатність толерантно співіснувати у мультикультурному суспільстві; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність до управління якістю роботи, що виконується); *фахові* (здатність використовувати на практиці професійні знання й практичні навички в галузі перекладознавства, оперувати відповідною термінологією; здатність спрямовувати експресивні, емоційні, логічні засоби мови для досягнення запланованого прагматичного результату; здатність знаходити та використовувати інформацію з різних джерел (електронних, письмових й усних) у професійній діяльності).

Програмні результати навчання дисципліні передбачають формування у майбутніх фахівців знань з методології, історії, сучасного стану та перспектив розвитку теоретичного перекладознавства; формування у них навичок і вмінь перекладати та реферувати письмово і усно тексти з англійської мови українською і навпаки в рамках сфери професійної комунікації, використовуючи відповідні способи і техніки перекладу, а також перекладацькі трансформації.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Головною передумовою для вивчення дисципліни «Перекладознавство» є формування у студентів стійких теоретичних і практичних знань з курсів загального мовознавства, практичної граматики англійської мови, практики усного та писемного мовлення англійської мови, української мови (за професійним спрямуванням). Навчальна дисципліна виявляє тісні й багатопланові зв'язки з Теоретичним курсом англійської мови, що передбачає вивчення стилістики, лексикології, теоретичної граматики англійської мови, з курсом лінгвопрагматики, а також із дисциплінами, в яких вивчаються теоретичні та практичні питання мовної і міжкультурної комунікації, країнознавства та лінгвокраїнознавства.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: значення і роль перекладу в житті суспільства; історію розвитку перекладознавства; основні перекладознавчі терміни й поняття; способи, типи і види відтворення значень мовних одиниць; види і типи перекладу й тлумачення; режими праці перекладача й тлумача; стилі мовлення в перекладі; різні види словників, необхідних перекладачу в професійній діяльності;

вміти: застосовувати дані курсу у власній перекладацькій діяльності; отримувати наукову і мовну інформацію з різних типів словників, довідників, мережі Інтернет; відтворювати англійські й українські оніми, неологізми, культурно-марковані лексичні одиниці; перекладати усно та письмово у двосторонньому режимі (з англійської мови на українську та з української мови на англійську) різностильові тексти в рамках професійної комунікації, враховуючи існуючі перекладацькі трансформації; аналізувати перекладені тексти за критеріями адекватності й еквівалентності.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний поріг рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
60-63	Е	Достатньо	Студент має певні знання матеріалу, передбаченого робочою програмою, володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній, що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з дисципліни «Перекладознавство» є виконання практичних завдань з відповідних тем, презентації результатів виконаних творчих завдань, написання стандартизованих та індивідуальних тестових завдань, контрольних робіт.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади перекладознавства.

Вступ

Лінгвістична теорія перекладу (ЛТП): загальні засади. Історичні передумови формування ЛТП. Основні розділи теорії перекладу і її зв'язок з іншими науками. Методи дослідження в лінгвістичній теорії перекладу. Теоретико-перекладацькі універсалії.

Практичне заняття №1.

Практичне заняття №2.

Тема 1. Історія перекладознавства.

Історія розвитку перекладознавства як науки. Розвиток перекладознавчої думки в Європі та Україні.

Практичне заняття №3.

Практичне заняття №4.

Тема 2. Термін і поняття «переклад» та рівні його реалізації.

Переклад як основне поняття ЛТП. Класифікації видів перекладу. Види адаптивного транскодування (АТ). Ієрархічна стратифікація мовних одиниць та їх використання при перекладі. Перекладність і неперекладність мовних одиниць.

Практичне заняття №5.

Практичне заняття №6.

Тема 3. Адекватність й еквівалентність у перекладознавстві.

Поняття перекладацької еквівалентності. Перекладність як передумова еквівалентності. Історичні концепції перекладацької еквівалентності. Типи еквівалентності. Універсальні моделі перекладацької еквівалентності. Поняття перекладацької адекватності. Співвідношення між адекватністю й еквівалентністю.

Практичне заняття №7.

Практичне заняття №8.

Змістовний модуль 2. Практичні аспекти перекладу.

Тема 4. Лексичні проблеми перекладу.

Способи перекладу інтернаціональної і псевдоінтернаціональної лексики. Особливості перекладу безеквівалентної лексики. Неологізми: способи утворення неологізмів і способи їх перекладу. Політкоректна лексика в перекладацькому аспекті.

Практичне заняття №9.

Практичне заняття №10.

Практичне заняття №11.

Практичне заняття №12.

Тема 5. Граматичні проблеми перекладу.

Труднощі перекладу, зумовлені морфологічними особливостями мови, що вивчається (особливості передачі англійських артиклів українською мовою; особливості передачі значень морфологічних категорій англійського іменника; особливості перекладу займенників; особливості перекладу прийменників і сполучників). Труднощі перекладу, обумовлені синтаксичними особливостями мови, що вивчається (види емпатичних конструкцій і способи їх перекладу).

Практичне заняття №13.

Практичне заняття №14.

Практичне заняття №15.

Практичне заняття №16.

Тема 6. Перекладацькі трансформації.

Трансформації, засновані на імітації форми слова або словосполучення вихідної мови (транскрипція, транслітерація, калькування). Трансформації, засновані на заміні одиниці ВМ оказіональним еквівалентом (лексичні трансформації: генералізація, конкретизація, модуляція значення слова (смісловий розвиток); граматичні трансформації (морфологічні та синтаксичні); лексико-граматичні трансформації: описовий переклад (експлікація), антонімічний переклад, компенсація).

Практичне заняття №17.

Практичне заняття №18.

Практичне заняття №19.

Практичне заняття №20.

Тема 7. Основи професійної діяльності перекладача.

Професійний статус перекладача в сучасному мультикультурному світі. Розвиток діяльності перекладу як професії. Професійні асоціації перекладачів. Перекладацькі освітні установи в Україні і за кордоном. Професійна етика перекладача. Сутність професійної етики перекладача. Норми професійної поведінки. Поняття про професійну придатність і професійні вимоги до професії «Перекладач».

Практичне заняття №21.

Практичне заняття №22.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	ла б	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1-й семестр													
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади перекладознавства													

Вступ.	22	2	4		16						
Тема 1. Історія перекладознавства.	24	2	4		18						
Тема 2. Термін і поняття «переклад» та рівні його реалізації.	22	2	4		16						
Тема 3. Адекватність й еквівалентність у перекладознавстві	22	2	4		16						
Разом за змістовим модулем 1	90	8	16		66						
2-й семестр											
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти перекладу											
Тема 4. Лексичні проблеми перекладу.	24	2	8		14						
Тема 5. Граматичні проблеми перекладу.	24	2	8		14						
Тема 6. Перекладацькі трансформації.	26	2	8		16						
Тема 7. Основи професійної діяльності перекладача.	16	2	4		10						
Разом за змістовим модулем 2	90	8	28		54						
Усього годин	180	16	44		120						

9. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінарські заняття не передбачені	-

10. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Лінгвістична теорія перекладу (ЛТП): загальні засади. Основні розділи теорії перекладу і її зв'язок з іншими науками. Теоретико-перекладацькі універсалиї.	4
2	Історія перекладознавства. Розвиток перекладознавчої думки в Європі та Україні.	4
3	Поняття «переклад» та рівні його реалізації. Класифікації видів перекладу. Ієрархічна стратифікація мовних одиниць та їх використання при перекладі.	4
4	Адекватність й еквівалентність у перекладознавстві. Поняття перекладацької еквівалентності. Типи та моделі еквівалентності. Поняття перекладацької адекватності. Співвідношення між адекватністю й еквівалентністю.	4

5	Лексичні проблеми перекладу: особливості перекладу інтернаціональної, псевдоінтернаціональної, безеквівалентної, політкоректної лексики, неологізмів.	8
6	Граматичні проблеми перекладу: труднощі перекладу, зумовлені морфологічними та синтаксичними особливостями іноземної мови, що вивчається.	8
7	Перекладацькі трансформації: трансформації, засновані на імітації форми слова або словосполучення вихідної мови, лексичні, граматичні та лексико-граматичні трансформації.	8
8	Професійна діяльність перекладача. Професійні асоціації перекладачів. Професійна етика перекладача та норми професійної поведінки.	4
Усього		44

11. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Лабораторні заняття не передбачені	-

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання заліку та екзамену за контрольними питаннями.

Питання

для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Лінгвістична теорія перекладу.	16
2	Історія розвитку перекладознавства.	18
3	Поняття «переклад» та особливості його реалізації.	16
4	Адекватність й еквівалентність у перекладознавстві	16
5	Лексичні проблеми перекладу.	14
6	Граматичні проблеми перекладу.	14
7	Перекладацькі трансформації.	16
8	Професійна діяльність перекладача.	10
Разом		120

13. Індивідуальні завдання

Не передбачені планом

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

Словесні та наочні методи навчання використовуються під час лекцій, семінарських занять, індивідуальних та групових консультацій, практичні – при проведенні практичних занять.

Під час проведення лекцій та практичних занять використовуються такі словесні методи як розповідь і пояснення.

До числа наочних методів, які застосовуються при викладанні дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація.

Серед методів стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності виділяються:

- змістовий
- процесуальний
- оціночний

Методи контролю і корекції можуть здійснюватися:

- з боку викладача
- самоконтроль / самокорекція
- взаємоконтроль / взаємокорекція.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєннями студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи та творчих завдань, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті. Модульний контроль є частиною поточного контролю і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Він реалізується шляхом проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування чи написання студентами контрольних робіт), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку та семестрового екзамену.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

а) для диференційованого заліку:

Поточне оцінювання, тестування та самостійна й індивідуальна робота				Індивідуальні завдання	Диференційований залік	Сума
<i>Змістовий модуль 1</i>						
T1	T2	T3	T4			
10	20	20	20	0	30	100

б) для екзамену:

Поточне оцінювання, тестування та самостійна й індивідуальна робота				Індивідуальні завдання	Семестровий екзамен	Сума
<i>Змістовий модуль 1</i>						
T5	T6	T7	T8			
15	15	15	5	0	50	100

T1, T2, T3, T4, T8 – теми змістовних модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них:

- при семестровому контролі у вигляді диференційованого заліку на поточний контроль може бути відведено від 70 до 100 балів (для допуску до диференційованого заліку необхідно мати не менше 35 балів поточної успішності);
- при підсумковому контролі у вигляді екзамену 50 балів відведено на поточний контроль, а 50 балів – на підсумковий (для допуску до екзамену необхідно мати не менше 25 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином (розподіл орієнтовний):
 - робота на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях (відповіді на семінарах, виконання практичних завдань, захист лабораторних робіт, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 50 (70-100) балів.

Присутність на лекціях і семінарах не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності

студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів у випадку екзамену та 35 балів у випадку дифзаліку), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль. Підсумковим контролем з дисципліни «Перекладознавство» в I семестрі є диференційований залік, в II семестрі – екзамен. Вони здійснюються відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському національному технічному університеті імені Юрія Кондратюка»

17. Методичне забезпечення

1. Корунець І.В. Вступ до перекладознавства: навч. посібник (рекоменд. МОН) / І.В. Корунець. – Вінниця : Нова книга, 2008. – 512 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Білозерська Л.П., Возненко Н.В., Радецька С.В. Термінологія та переклад [Текст]: навч. посібник (рек. МОН) / Л.П. Білозерська, Н.В. Возненко, С.В. Радецька – Вінниця : Нова книга, 2010. – 232 с.
2. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми [Текст]: [посібник-довідник] (рек. МОН) / В.І. Карабан. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 576 с.
3. Стрілець В.В. Конспект лекцій з дисципліни «Вступ до фаху (перекладознавство)» для студентів 1-го курсу напряму підготовки 6.020303 «Філологія» денної форми навчання / В.В. Стрілець. – Полтава : ПолтНТУ, 2014. – 45 с.

Допоміжна

1. Батіна І.А. Теорія і практика перекладу: Навчальний посібник для студентів відділення міжнародного права / І.А. Батіна. – К., 2011. – 96 с.
2. Бреус Е.В. Основы теории и практики перевода с русского на английский: Учебное пособие. 2-е изд., испр. и доп. / Е.В. Бреус. – М. Изд-во УРЛО, 2000. – 208 с.
3. Комиссаров В.Н. Современное переводоведение: Учебное пособие / В.Н. Комиссаров, С.Ф. Гончаренко. – М. : ЭТС, 2004. – 424 с.
4. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу: Учебное пособие / В.В. Коптілов. – К. : Юніверс, 2003. – 275 с.
5. Корунець І.В. Вступ до перекладознавства: навч. посібник для вузів / І.В. Корунець – Вінниця : Нова книга, 2008. – 512 с.
6. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник / І.В. Корунець. – Вінниця : Нова книга, 2003. – 448 с.
7. Миньяр-Белоручев Р.К. Как стать переводчиком? / Миньяр-Белоручев Р.К. Отв. ред. М.Я. Блох. – Москва : «Готика», 1999. – 176 с.
8. Семенец О.Е. История перевода: Учебное пособие для вузов / О.Е. Семенец, А.Н. Панасьев. – К. : Изд-во Киевск. Ун-та им. Т.Г. Шевченко, 1989. – 296 с.
9. Швейцер А.Д. Теория перевода: Статус, проблемы, аспекты / А.Д. Швейцер. – М. : Наука, 1988. – 215 с.

19. Інформаційні ресурси

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія та практика перекладу (англійська мова)» для студентів денної форми навчання. Полтава, 2019 року. (Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).